

Bo'lajak musiqa o'qituvchisining kreativ kompetentligi

Adiba Nabiyevna Asraqulova
Namangan davlat pedagogika instituti

Annotatsiya: Ushbu maqolada bo'lajak musiqa o'qituvchisining kreativ kompetentligi pedagogik, estetik va metodik jihatdan tahlil qilinadi. Maqolada o'qituvchining ijodiy tafakkuri, musiqiy didi, interfaol va innovatsion metodlarni qo'llash qobiliyati, shuningdek, o'quvchilar bilan samarali muloqot orqali estetik va musiqiy rivojlanishini shakllantirish usullari yoritilgan. Tadqiqot natijalari bo'lajak o'qituvchilarning professional va kreativ salohiyatini rivojlantirish, dars jarayonini qiziqarli va samarali tashkil etishda amaliy ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: kreativ kompetentlik, musiqa o'qituvchisi, pedagogik did, estetik tafakkur, musiqiy did, interfaol metodlar, innovatsion metodlar, ta'lim jarayoni, professional rivojlanish, o'quvchi muloqoti

Creative competence of a future music teacher

Adiba Nabiyevna Asraqulova
Namangan State Pedagogical Institute

Abstract: This article analyzes the creative competence of future music teachers from pedagogical, aesthetic, and methodological perspectives. It examines the teacher's creative thinking, musical taste, ability to apply interactive and innovative methods, as well as techniques for fostering students' aesthetic and musical development through effective communication. The research findings highlight the practical significance of developing future teachers' professional and creative potential and organizing lessons in an engaging and effective manner.

Keywords: creative competence, music teacher, pedagogical taste, aesthetic thinking, musical taste, interactive methods, innovative methods, educational process, professional development, student interaction

Bo'lajak musiqa o'qituvchisining kreativ kompetentligi zamonaviy ta'lim tizimida muhim pedagogik masalalardan biri bo'lib, u o'qituvchining professional faoliyati va o'quvchilarning musiqiy, estetik va ijodiy rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Kreativ kompetentlik nafaqat ijodiy tafakkur, balki musiqiy tasavvur, yangi metod va yondashuvlarni ishlab chiqish, dars jarayonini interfaol va qiziqarli qilish qobiliyatini ham o'z ichiga oladi. Musiqa ta'limida kreativ kompetentlik faqat texnik

mahorat bilan cheklanmaydi, balki pedagogik did, estetik sezgirlik, o'quvchi bilan samarali muloqot qilish, pedagogik yondashuvlarni innovatsion tarzda qo'llash va o'zining metodik salohiyatini doimiy rivojlantirishni ham o'z ichiga oladi.

Shu sababli, bo'lajak musiqa o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida kreativ kompetentlikni rivojlantirish metodik jihatdan tizimli va rejalashtirilgan bo'lishi lozim. Bo'lajak o'qituvchilar musiqiy ijodiy salohiyatini oshirish, o'z did va estetik qarashlarini shakllantirish, o'quvchilarga innovatsion va interfaol ta'lim berishga qodir bo'lishlari kerak. Kreativ kompetentlikning shakllanishi talabalar va o'qituvchilar o'rtasidagi uzviy pedagogik jarayonni talab qiladi, bunda tinglash, tahlil qilish, ijodiy va interfaol faoliyat, shuningdek, o'zini baholash jarayonlari birlashtiriladi. Bo'lajak musiqa o'qituvchisi turli janr va uslubdagi musiqiy asarlarni tinglab, ularni tahlil qiladi, hissiy va estetik qabul qilishni rag'batlantiradi, o'quvchilarning estetik didi va musiqiy tafakkurini rivojlantiradi. Interfaol metodlar, guruhli muhokamalar, rolli o'yinlar, ijodiy topshiriqlar va multimediya vositalari orqali o'quv jarayoni yanada boyitiladi, bu esa o'qituvchining pedagogik va ijodiy salohiyatini oshiradi.

Talabalar tinglagan asar asosida qisqa improvizatsiya yoki ritmik ijro qilish orqali o'z ijodiy tafakkurini rivojlantiradi va musiqiy tasavvurini kengaytiradi. Shu jarayonda o'qituvchi nafaqat musiqaning texnik jihatlarini, balki uning hissiy va estetik xususiyatlarini ham tahlil qiladi, o'quvchilar bilan muhokama tashkil qiladi, ularning ijodiy qarashlarini shakllantiradi va baholaydi. Bo'lajak musiqa o'qituvchisi darslarni rejalashtirish, musiqiy materiallarni tanlash va o'quvchilarning yosh xususiyatlariga moslashtirishda ijodiy qarorlar qabul qilishi zarur. Bu jarayonda u o'z bilimini, ijodiy va pedagogik tajribasini qo'llaydi, shuningdek, o'quvchilarning estetik va musiqiy qobiliyatlarini aniqlash va rivojlantirishga doimiy e'tibor beradi.

Dars davomida tinglagan milliy qo'shiq yoki xalq kuyini asos qilib, o'quvchilardan qisqa improvizatsion ijro yoki hissiy tasvir yaratish talab qilinadi, bu esa o'qituvchining pedagogik va ijodiy kompetentligini mustahkamlaydi. Bo'lajak musiqa o'qituvchisi doimiy o'qish, yangi pedagogik texnologiyalarni o'rganish, ijodiy seminar va ko'rgazmalarda ishtirok etish orqali kreativ kompetentligini oshiradi. Milliy va jahon musiqiy merosi bilan tanishish orqali o'z pedagogik yondashuvini boyitadi va talabalarga yanada sifatli ta'lim berishga qodir bo'ladi. Bo'lajak o'qituvchining kreativ kompetentligi nafaqat professional va ijodiy, balki madaniy va estetik jihatdan ham rivojlanishini ta'minlaydi.

Talabalarni o'quv jarayonida rag'batlantirish va baholash kreativ kompetentlikni mustahkamlashning muhim elementi hisoblanadi. Baholash faqat natija bilan cheklanmaydi, balki jarayon bilan amalga oshiriladi. Talabalar bilan dars davomida amalga oshirilgan ijodiy faoliyat, interfaol topshiriqlar va individual ishlanmalar tahlil qilinadi. O'qituvchi o'z faoliyatini tahlil qilib, kuchli va zaif tomonlarini aniqlaydi, bu esa o'z kompetentligini yanada rivojlantirishga xizmat qiladi. Bo'lajak musiqa

o'qituvchisining kreativ kompetentligi o'quvchilarning estetik, musiqiy va ijodiy rivojlanishi bilan uzviy bog'liq bo'lib, ularni tanqidiy va ijodiy tafakkur bilan boyitadi.

Musiqiy did va estetik tafakkurning shakllanishi o'quvchilarning madaniy identitetini rivojlantiradi, ularni global madaniy muloqotga tayyorlaydi. Shu sababli, oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak musiqa o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida kreativ kompetentlikni tizimli ravishda rivojlantirish ustuvor vazifa sifatida qaraladi. Kreativ kompetentlik o'qituvchiga darslarni interfaol, ijodiy va innovatsion tarzda olib borish imkonini beradi, o'quvchilarning estetik va musiqiy qobiliyatlarini oshiradi, shuningdek, pedagogik jarayonning samaradorligini ta'minlaydi. Shu bilan birga, kreativ kompetentlik talabaning shaxsiy va professional rivojlanishi, o'qituvchi sifatida o'zining metodik salohiyatini oshirish va darslarni qiziqarli va samarali qilish imkonini beradi. Bo'lajak musiqa o'qituvchisining kreativ kompetentligi milliy va jahon musiqasini chuqur anglash, o'quvchilarning estetik didini shakllantirish va ularni ijodiy faoliyatga jalb qilish orqali rivojlantiriladi. Oliy ta'limda bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlash jarayoni ijodiy va pedagogik kompetentlikni uyg'unlashtirgan holda tashkil etilishi lozim, bu esa zamonaviy ta'limning sifatini oshirishga xizmat qiladi. Kreativ kompetentlikni rivojlantirish jarayoni o'quvchilarga ham o'z didini shakllantirish, musiqiy va estetik qobiliyatlarini rivojlantirish, ijodiy va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish imkonini beradi. Bo'lajak musiqa o'qituvchisining kreativ kompetentligi pedagogik jarayonning barcha bosqichlariga integratsiyalashgan holda amalga oshiriladi va u o'quvchilarning estetik tafakkuri, musiqiy didi, ijodiy va tanqidiy fikrlashini shakllantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, bu kompetentlik o'qituvchining shaxsiy va professional rivojlanishi, milliy va jahon musiqasini chuqur anglash, darslarni interfaol va ijodiy tashkil etish imkonini beradi. Bo'lajak musiqa o'qituvchisining kreativ kompetentligi zamonaviy ta'limning eng muhim elementlaridan biri bo'lib, u talabalarning estetik, musiqiy va madaniy rivojlanishida bevosita rol o'ynaydi va pedagogik jarayonning sifatini oshiradi. Shu tarzda, bo'lajak musiqa o'qituvchilarini tayyorlashda kreativ kompetentlikni rivojlantirish pedagogik va metodik ustuvor vazifa hisoblanadi va u zamonaviy musiqa ta'limining sifatli va samarali bo'lishini ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Tajiboyev, E. (2025). O 'ZBEK MILLIY QADRIYATLARINING TARIXIY MEROSI VA ZAMONAVIY JAMIYATDAGI O 'RNI. Universal xalqaro ilmiy jurnal, 2(4.3).
2. Tajiboev, E. (2025). ORGANIZATION OF AN OUT-OF-CLASS MUSIC CLUB IN COMPREHENSIVE SECONDARY SCHOOLS. Развитие и инновации в науке, 4(2), 13-16.

3. Tajiboev, E. (2025). THE IMPORTANCE OF MUSIC IN FORMING THE SPIRITUAL AND MORAL WORLDVIEWS OF STUDENTS. *Инновационные исследования в науке*, 4(2), 9-13.

4. Tajiboev, E. M. (2024). Professional Factors of the Process of Preparing Young Singers for Ensemble Performance. *International Journal of Formal Education*, 3(12), 68-71.

5. Tadjibayev, E. (2021). The Effectiveness Of Transformational Trends In The Use Of Pedagogical Technologies In The Formation Of National Musical Hearing Skills Among Students. *The American Journal of Social Science and Education Innovations*, 3(05), 145-149.

6. Sarsenbaevich, K. J., & Kuanyshovna, I. Z. (2023). Modern Approaches in Music Education and its Peculiarities. *CENTRAL ASIAN JOURNAL OF ARTS AND DESIGN*, 4(10), 23-26.

7. Tajiboev, E. M. (2021). ALLA RUMOR IN LISTENING TO NATIONAL AND CLASSICAL MUSIC IN GENERAL SECONDARY SCHOOLS (4TH CLASS III QUARTER). In *EUROPEAN RESEARCH* (pp. 158-160).

8. Tajiboyev, E. M. (2026). Scientific and pedagogical foundations of developing the skills of listening to national music in higher education system. *Science and Education*, 7(1), 1038-1043.

9. Sobirov, B. (2020). Analysis of the Researches on the Aesthetic Features of Uzbek Folk Music. *The American Journal of Social Science and Education Innovations*, 2(07), 371.

10. Tursunova, R. A. (2024). SCIENTIFIC AND CREATIVE ACTIVITY OF UZBEK MUSICOLOGIST TB GAFURBEKOV. *European Journal of Arts*, (2), 112-115.

11. Sotiboldievna, K. R., & Odilovna, O. G. (2022). Theoretical Bases of Teaching Local Styles and their Essence in Music Lessons. *Central Asian Journal of Social Sciences and History*, 3(1), 1-6.

12. Odilova, G. (2025, October). FACTORS OF DEVELOPING THE 1ST RHYTHM PERCEPTION IN MUSIC EDUCATION STUDENTS: METHODS OF DETERMINATION BASED ON PRIORITY FOR MULTISENSORY EDUCATION. In *International Conference on Arts, Society & Humanities* (Vol. 1, No. 1, pp. 27-29).

13. Juraboeva, M. J. K., & Odilova, G. O. (2021). MUSIC TRADITIONS OF THE UZBEK PEOPLE. *CURRENT RESEARCH JOURNAL OF PEDAGOGICS*, 2(12), 115-118.

14. Odilova, G. (2025). MUSIQA MADANIYATI DARSLARIDA BOLALAR BILAN ISHLASHDA MULOQOT TEXNOLOGIYASIDA. *Universal xalqaro ilmiy jurnal*, 2(4.3), 367-370.

15. Odilova, G. O. (2026). Musiqa ta'limi yo 'nalishi talabalarida ritmik kompetensiyani rivojlantirishning metodik asoslari. *Science and Education*, 7(1), 960-965.
16. Qo'Shinovalar, R. S., Davlatova, S., Odilova, G., & Karimova, O. (2024). XALQ OG 'ZAKI IJODI ORQALI BOLALARDA HAMJIHATLILIK, MEHR OQIBATLILIK TUYG'USINI SHAKLLANTIRISH. *Oriental Art and Culture*, 5(1), 270-279.
17. Nabieva, A. A. (2021). The role of youth in society's economic development. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(7), 211-214.
18. Asraqulova, A. (2025). MAKTABGACHA TA'LIM YOSHIDAGI BOLALAR TARBIYASIDA MUSIQIY TARBIYANING O 'RNI. *Universal xalqaro ilmiy jurnal*, 2(4.3), 348-351.
19. Asrakulova, A. (2025). ECONOMIC VIEWS OF ABU NASR FORABI. *Инновационные исследования в науке*, 4(2), 65-68.
20. Nabieva, A. A. (2025). ECONOMIC THOUGHTS OF YUSUF KHOS KHOJIB. *Web of Humanities: Journal of Social Science and Humanitarian Research*, 3(2), 212-214.
21. Asrakulova, A. (2025, February). HISTORICAL-PHILOSOPHICAL AND PUBLIC ADMINISTRATION ISSUES IN NIZAMULMULK'S "SIYOSATNOMA". In *Международная конференция академических наук (Vol. 4, No. 2, pp. 85-88)*.
22. Nabieva, A. A. (2022). PHILOSOPHICAL DETERMINISTIC PARADIGMS OF ECONOMIC POLICY.
23. Asrakulova, A. (2024). THEORETICAL ISSUES ON THE FORMATION OF THE ECONOMIC THINKING OF YOUTH. *Наука и технология в современном мире*, 3(10), 38-41.
24. Asraqulova, A. (2022). Факторы развития экономического мышления молодежи в годы третьего возрождения. *Общество и инновации*, 3(8/S), 157-162.
25. Asraqulova, A. (2022). Факторы развития экономического мышления молодежи в годы третьего возрождения. *Общество и инновации*, 3(8/S), 157-162.
26. Asraqulova, A. N. (2026). Mustaqil ta'lim jarayonida o 'qituvchining fasilitator roli va talabalarning tanqidiy fikrlash hamda ijodiy faolligini rivojlantirish. *Science and Education*, 7(1), 943-947.
27. Toshmatov, G. U. O. (2026). Kredit-modul tizimida musiqiy fanlardan mustaqil ta'limni tashkil etish va uni o 'qitish samaradorligini oshirish metodikasi. *Science and Education*, 7(1), 954-959.
28. TEXNOLOGIYALARI, K. F. S., & MUSIC, I. MUSIQA MADANIYATI DARSLARIDA YANGI INNOVATSION YONDASHUVLAR ASOSIDA O 'QUVCHILARNING JAMOA BO 'LIB.

29. Toshmatov, G. U. (2025). KREDIT MODUL TIZIMIDA OLIY TA'LIM MUASSASALARI TALABALARNING MUSTAQIL ISHLARINI TASHKIL ETISH VOSITALARI. Universal xalqaro ilmiy jurnal, 2(4.3), 413-417.

30. Toshmatov, G. U. (2025). MUSIQA TA'LIMIDA MUSTAQIL TA'LIM FAOLIYATLARI ORQALI TALABALARNING KASBIY-IJODIY MAHORATLARINI RIVOJLANTIRISH. Universal xalqaro ilmiy jurnal, 2(4.3), 489-490.

31. Toshmatov, G. (2025). YEVROPA ECTS KREDIT-MODUL TIZIMIDA MUSTAQIL TA'LIM VA UNGA O'QITUVCHINING RAHBARLIK FAOLIYATI. Research Focus, 4(3), 81-84.

32. Olimjonovich, T. G. (2024). Development Of Knowledge Of Students Through Independent Study On The Basis Of A Systematic Approach. Web of Scientists and Scholars: Journal of Multidisciplinary Research, 2(11), 19-24.

33. Toshmatov, G. (2025). KREDIT MODUL TIZMIDA TALABALARNING MUSTAQIL TA'LIM BO'YICHA KREATIV FAOLIYATLARINI TAKOMILLASHTIRISH. Research Focus, 4(Special Issue 3), 244-252.

34. Toshmatov, G. U., & Yusufjonova, O. (2025). UMUMIY O'RTA TA'LIM MAKTABLARIDA MUSIQA MADANIYATI FANINI O'QITISHDA YANGI PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR VA METODLAR. Universal xalqaro ilmiy jurnal, 2(4.3), 499-503.

35. Toshmatov, G. U., & To'rabayeva, M. (2024). TALABANING MUSIQIY FANLARDAN MUSTAQIL TA'LIM TOPSHIRIQLARINI BAJARISH KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH. Journal of universal science research, 2(11), 72-78.

36. Toshmatov, G. U., & Sharopova, S. D. (2025). MULTIMEDIYA TEXNOLOGIYALARI ORQALI MUSIQA TA'LIMINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH METODUKASI. Universal xalqaro ilmiy jurnal, 2(4.3), 491-493.

37. Toshmatov, G. (2025). KREDIT MODUL TIZMIDA TALABALARNING MUSTAQIL TA'LIM BO'YICHA KREATIV FAOLIYATLARINI TAKOMILLASHTIRISH. Research Focus, 4(Special Issue 3), 244-252.

38. Toshmatov, G. U., & To'raboyeva, M. (2025). UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA SINFDAN TASHQARI MUSIQA TO'GARAKLARI VA ULARNING MAQSAD VA VAZIFALARI. Universal xalqaro ilmiy jurnal, 2(4.3), 494-498.

39. Rakhimov, K. K. (2021). The beginning of russian music culture. Asian Journal of Multidimensional Research, 10(12), 662-667.

40. Sobirov, B. (2020). O'zbek xalq musiqasining estetik xususiyatlari bo'yicha tadqiqotlar tahlili. Amerika ijtimoiy fanlar va ta'lim innovatsiyalari jurnali, 2 (07), 371.

41. Oktabrov, M. A. (2025, December). Ways to enhance students' artistic and aesthetic taste in fine arts lessons. *Claritas Conference Platform*, 3, 8–12.
42. Oktabrov, M. A. (2025). The emotional expression of artists through colors and the psychological effect of colors in artworks. *European Review of Contemporary Arts and Humanities*, 1(4), 30–34.
43. Oktabrov, M. A. (2025). Innovatsion yondashuv asosida bolalarni dekorativ rasm chizishga o'rgatishning didaktik ahamiyati. *IMRAS*, 8(6), 142–147.
44. Oktabrov, M. A. (2025). Natyurmort tuzish va uni tasvirlash usullari. *Intellectual Education Technological Solutions and Innovative Digital Tools*, 3(33), 75–80.
45. Oktabrov, M. A. (2026). Rangtasvir darslarida talabalarning mustaqil ijodiy faoliyatini rivojlantirishda master-klass metodining tutgan o'rni. *Science and Education*, 7(1), 999-1004.
46. Odilboyeva, U. Z. (2025, December). The scientific and pedagogical influence of teacher cognition theory on method selection in the educational process. *International Conference Platform*, 6, 152–157.
47. Odilboyeva, U. Z. Q. (2026). O'ZBEK VA INGLIZ TILLARIDA TERMINLAR HOSIL BO'LISHINING QIYOSIY TAHLILI. *Mahalliy va xalqaro konferensiyalar platformasi*, (1), 32-36.
48. Odilboyeva, U. Z. (2026, January). THE DEVELOPMENT OF AUTOPEDAGOGICAL COMPETENCE IN STUDENTS DURING ENGLISH LANGUAGE EDUCATION. In *Claritas Conference Platform* (No. 1, pp. 90-93).